

Drenthe

afbeelding 6

Assen

Voormalige synagoge, Groningerstraat 14
(nu Christelijk-Gereformeerde Bethel-Kerk)

Stichtingssteen van de vorige synagoge aan de linker zijmuur

TEKST

פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה

Ps. 118 vs. 19

עַד הָאֵבֶן הַזֹּאת

על נדבת לב ישראל בן משה ותרומת יד צבי בן נפתלי פו"מ

(=פּרנסיים ומנהיגים)

H.H. Vos J.M. Lezer

Kerkm. Ao 5592

VERTALING 'Ontsluit mij de poorten der gerechtigheid; ik zal daardoor binnengaan; ik zal de Eeuwige loven (Psalm 118:19). Getuige is deze steen van de weldoende gezindheid van Israël ben Mosje en de daadwerkelijke bijdrage van Tzwi ben Naftali, parnassijns en voorzitters.'

CHRONOGRAM onleesbaar; 5592 = 1832.

OPMERKING De vertalingen 'weldoende gezindheid' en 'daadwerkelijke bijdrage' zijn pogingen om de intentie van de respectievelijke Hebreeuwse uitdrukkingen weer te geven. Israël ben Mosje en Tzwi ben Naftali zijn de Hebreeuwse namen van Israël Mozes Lezer en Hartog Hirsch(?) Vos, 'Kerkmeesters'.

Gewelsteen aan de voorzijde

TEKST והודו את־שמך והתפללו והתחננו אליך בבית הזה Kon: I Cap. VIII vs. XXXIII. Anno 5661.

VERTALING 'Zij belijden Uw naam, zij bidden en smeken tot U in dit huis' (I Koningen 8:33).

CHRONOGRAM 661 = 1901, toen de oude synagoge op deze locatie werd vervangen.

Herinneringsmonument (Sam Drukker), Groningerstraat / Oudestraat

TEKST Hier, rondom ons, lag de buurt waar in 1940 550 Joden leefden. Na de oorlog keerden niet meer dan 25 van deze Assenaren terug. Moge de herinnering aan hen die gingen ons waarschuwen, nu en straks.

ת' נ' צ' ב' ה' (=תהי נפשם צרורה בצרור החיים)

VERTALING 'Hun ziel moge gebundeld zijn in de bundel des levens.'

Vgl. I Samuel 25:29.

Er is een gewelsteen in het Metaheerhuisje van de begraafplaats Twijfelveld, Oude Haarweg. Eveneens aldaar een herinneringsmonument.

Beilen

De gevelsteen van de voormalige synagoge (1883), die in 1952 werd gesloopt, vormt een onderdeel van een herinneringsmonument in de hal van het gemeentehuis.

TEKST מֵה יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ ה' צְבֹאוֹת

1885 Ps 84:2 5645

Laat ons allen in vrede en vrijheid leven.

VERTALING 'Hoe lieflijk zijn Uw woonplaatsen, Eeuwige der legersmachten' (Psalm 84:2).

Coevorden

afbeelding 7 Voormalige synagoge, Kerkstraat 36, gevelsteen

TEKST וְהִתְפַּלְלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת שְׁמִיךָ לִפְנֵי

VERTALING 'En zij zullen naar deze plaats bidden en Uw naam belijden (I Koningen 8:35b). Naar de grote telling.'

CHRONOGRAM 5639 = 1879; de grote ה draagt nog een kroontje voor het vijfduizendtal; de פ is geschreven als een כ.

Herinneringsmonument bij de zijmuur van de voormalige synagoge, Kerkstraat / Gasthuisstraat

TEKST זָכַר אֱלֹהֵי־שֹׁכְהָ כִּי־אֵשֶׁר־יִשְׂרָאֵל־גִּדְּוָה

2 Oktober 1942.

VERTALING Als vermeld. '21 Tisjri 703.'

OPMERKING Tisjri is de zevende maand van de joodse kalender en tegelijk de eerste van een nieuw kalenderjaar. Daarom kan 2 oktober 1942 al in het nieuwe joodse jaar 5703 vallen.

Emmen

afbeelding 8 Synagoge (1878), Julianastraat 27, gevelsteen

TEKST חֲדָשׁוּ וְהִרְחִיבוּ בַיִת הַכֹּנֶסֶת זֶה בְּשָׁנַת בְּרוּךְ אַתָּה בְּבִאָרְךָ לִפְנֵי

VERTALING 'Men vernieuwde en vergrootte deze synagoge in het jaar Gezegend zijt gij bij uw ingaan en gezegend zijt gij bij uw uitgaan. Naar de kleine telling.'

CHRONOGRAM de getalswaarde van בְּבִאָרְךָ אַתָּה בְּבִאָרְךָ is 659 = 1899, hoewel elders op de gevel het jaartal 1909 staat.

Hoogeveen

Voormalige synagoge (1865; nu kerk van de Baptistengemeente), Schutstraat 147, boven de deur

TEKST בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת־שְׁמִי אָבוּא אֲלֶיךָ וּבִרְכַּתְּךָ

VERTALING 'Op elke plaats waar Ik mijn naam doe gedenken, zal ik tot u komen en u zegenen.'

6

7

8

9

10

11

Ons einde was nabij. Onze dagen waren vervuld. Ja ons einde was gekomen.

Klaagliederen 4:18

VERTALING Als vermeld.

Kampterrein, gedenksteen, in 1993 geschonken door de staat Israël

TEKST (IN DRIE TALEN)

ומכאובי נגדי תמיד
תהלים ל"ח י"ח

En mijn smart staat mij bestendig voor ogen

My sorrow is continually before me

Psalms 38:18

VERTALING Als vermeld.

Zuidlaren

Synagoge (1884), Zuiderstraat 1

afbeelding 10

De tekst op de oude stichtingssteen aan de voorgevel is volledig weggekap.

Daaronder is in 2007 een nieuwe steen geplaatst.

TEKST

שנת שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד לפ"ק

VERTALING '[In] het jaar Een pelgrimslid van David. Zie hoe goed, en hoe aangenaam als broeders saam te wonen (Psalm 133:1).

Naar de kleine telling.'

CHRONOGRAM in de letters van groot formaat: 767 = 2007.

afbeelding 11

Herinneringsmonument (2000) aan de zuidelijke muur van de synagoge

TEKST

עליזה היה דוה לבנו עליאלה חשכו עינינו
איכה ה', י"ז

Daarom is ons hart mat; om deze dingen zijn onze ogen duister geworden.

Klaagliederen 5:17

VERTALING Als vermeld.

Begraafplaats (1890), Wolferdinge, Hebreeuwse tekst naast het nieuwe toegangshek

TEKST לזכר עולם

(... Namen ...)

תנצבה (=תהי נפשם צרורה בצרור החיים)

VERTALING 'Ter eeuwigere gedachtenis.'

'Hun ziel moge gebundeld zijn in de bundel des levens.'

Vgl. I Samuel 25:29.